

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**Навчально-науковий інститут менеджменту та психології
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

вченою радою ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
«12» вересня 2024 року, протокол № 7
Голова вченої ради ННІМП ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»

—В.В. Супрун

**«РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ, СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДОРΟΣЛИХ
ТА СОЦІАЛЬНА КОРЕКЦІЯ»**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

(ОК.7 – дисципліна циклу обов'язкових освітніх компонентів)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітня кваліфікація: магістр з соціальної роботи, соціальної реабілітації

Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Ресоціалізація, соціальна реабілітація дорослих та соціальна корекція» складена відповідно до навчального плану освітньо-наукової програми «Соціальна робота. Соціальна реабілітація» спеціальності 231, галузі знань 23 Соціальна робота

Автор-укладач робочої програми навчальної дисципліни:

Кравченко Г.Ю., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 2 від 04 вересня 2024 р.)

Затверджено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 7 від 12 вересня 2024 р.)

©Кравченко Г.Ю., 2024 р.
© ДВЗО «УМО», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 10	Галузь знань: 23 Соціальна робота Спеціальність: 231 Соціальна робота Освітньо-професійна програма «Соціальна робота. Соціальна реабілітація»	За вибором здобувача освіти	
		Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 300 Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи студента – 16	Рівень освіти: другий (магістерський)	2-й	1-й
		Семестр	
		1-ий	1-а сесія
		Лекції	
		30	
		Практичні заняття	
		30	
		Самостійна робота	
		160	
		Вид контролю – екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: 22% : 78% / 8% : 92%.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Ресоціалізація, соціальна реабілітація дорослих та соціальна корекція» є вивчення особливостей ресоціалізації та соціальної корекції особистості і формування навичок їх використання в своїй майбутній професійній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни є:

- сформувати вміння, необхідні для організації та планування корекційних занять;
- навчитися застосовувати методики психотерапевтичного впливу;
- сформувати вміння проводити корекційну роботу з різними категоріями людей, що мають проблеми адаптації в соціумі;
- сформувати вміння впровадження спеціальних технологій ресоціалізації та соціальної корекції в професійну діяльність особистості та діяльність установ соціальної сфери.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати актуальні завдання та проблеми у галузі соціальної роботи і соціальної реабілітації у процесі

навчання, що передбачає проведення досліджень із використанням відповідних теорій і методів, здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) (СК):

СК 2. Здатність до виявлення соціально значущих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

СК 7. Здатність до професійної рефлексії.

СК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

СК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

СК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

СК 17. Здатність упроваджувати в роботі з соціально виключеними групами клієнтів принципи незалежного життя, рівності прав, вивчення і збереження сімейних і соціальних зв'язків індивідів, комплексності і послідовності, стимулювання процесів самозмін та саморозвитку.

СК 18. Здатність до побудови професійної взаємодії у міждисциплінарних командах, розв'язувати професійні задачі у межах своєї компетенції.

Здобувачі вищої освіти повинні отримати наступні *очікувані програмні результати навчання*:

ПР 5. Постійно продовжувати процес професійного саморозвитку і особистісного зростання через опанування системою нових знань, засвоєння та віддзеркалення прогресивного досвіду соціальної роботи і реабілітації та активної участі у суспільно корисній діяльності.

ПР 6. Організовувати процес соціальної діяльності фахівців та волонтерів, їх фахової підготовки до виконання завдань соціальної роботи.

ПР 7. Аналізувати актуальний стан особистості, родини, територіальної громади, соціальної групи, адекватно формулювати мету та завдання соціальної роботи, вибирати ефективні методи надання соціальних послуг, зокрема організації процесу соціальної реабілітації.

ПР 11. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати стандартам професійної етики соціального працівника.

ПР 12. Мати високий рівень знань в сфері соціальної реабілітації, встановлення міжособистісних зв'язків, розбудови ефективних взаємовідносин з клієнтами.

ПР 13. Уміння застосувати знання з теорії і практики соціальної роботи у процесі надання соціальних послуг населенню.

ПР 18. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ПРАВОВА ТА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ

Тема 1. Ресоціалізація як соціально-педагогічне явище

Загальні особливості сучасної соціальної політики України. Соціалізація особистості: категорійно-понятійний апарат. Наукові підходи до визначення змісту поняття «ресоціалізація». Поняття ресоціалізації та її співвідношення із суміжними поняттями. Історичний аспект розвитку поняття «ресоціалізація»: вітчизняний та міжнародний досвід.

Тема 2. Варіативність поняття «ресоціалізація». Правова регламентація процесу ресоціалізації в Україні

Проблема формулювання понять і їхня роль в науковому пізнанні. Особливість правової науки з точки зору категоріальності. Сутність ресоціалізації: Дослідження ресоціалізації в Україні. Концепція розуміння ресоціалізації. Законодавство у сфері ресоціалізації. Законодавче забезпечення соціальної реабілітації. Нормативно-правове регулювання функціонування системи соціальної реабілітації. Нормативно-правові акти щодо правового забезпечення соціально-психологічної реабілітації та адаптації військовослужбовців Збройних Сил України. Етичні та правові засади соціальної реабілітації. Нормативно-правове забезпечення індивідуального підходу з надання реабілітаційних послуг. Нормативне забезпечення, основні концепції, підходи та принципи реабілітаційної діяльності в Україні.

Тема 3. Психолого-педагогічні аспекти ресоціалізації особистості

Корекційна робота з девіантами. Розкриття психологічних механізмів ресоціалізації: 1) визначення причин і факторів порушень суспільних вимог (норм і законів), їх одиничність чи рецидивність; 2) визначення ставлення людини до соціальних норм, вимог і власної поведінки; 3) визначення типу соціальної дезадаптації; 4) соціально-психологічний прогноз подальшого життєвого шляху особи з девіантною поведінкою. 5) визначення стимулів, що мають бути застосовані з метою корекції, та необхідних санкцій, що передбачені у разі відмови девіанта дотримуватися соціальних норм; 6) наявність державних інституцій, установ, закладів, що здійснюють Роль соціального контролю є

особливо значущою, коли виникає необхідність участі різних соціальних служб в організації процесу ресоціалізації.

Тема 4. Методи вивчення ресоціалізації та соціальної корекції

Об'єкт, предмет, основні функції і завдання ресоціалізації. Об'єкт, предмет і завдання соціальної корекції. Основні категорії процесу ресоціалізації. Основні категорії процесу соціальної корекції.

Тема 5. Девіантна поведінка особи та проблеми її ресоціалізації

Девіантна поведінка: соціологічний, психологічний, юридичний аспекти. Педагогічні, соціальні, економічні та психологічні чинники порушення процесу соціалізації. Девіантна поведінка як форма соціальної дезадаптації. Загальні технології ресоціалізації окремих категорій громадян (неповнолітні правопорушники, наркозалежні, потерпілі від насилля тощо). Контроль процесу ресоціалізації.

Тема 6. Соціальна діагностика та експертиза в технологіях соціальної допомоги

Поняття соціальних технологій. Сутність технології соціальної роботи. Соціальне діагностування як компонент процедури оцінювання потреб клієнта. Організація, принципи, зміст, алгоритм; розробка рекомендацій.

Соціальна діагностика як технологія соціальної допомоги. Рівні, методи та структура соціальної діагностики в сфері соціальної допомоги. Технологічний процес діагностики в соціальній роботі: етапи та особливості. Поняття та специфіка соціальної експертизи і межі її застосування. Організаційні моделі соціальної експертизи. Порядок замовлення соціальної експертизи. Методика підбору експертів.

Змістовий модуль 2.

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Тема 7. Технологія соціальної допомоги як галузь соціальних технологій. Технології роботи в громаді, соціальна допомога на рівні громади

Поняття та сутність соціальних технологій. Класифікація соціальних технологій. Механізми впровадження соціальних технологій. Роль соціальної технологізації в оптимізації соціального забезпечення.

Громада як об'єкт соціальної допомоги. Ресурси громади та соціальний капітал. Сучасні класифікації моделей соціальної роботи в громаді. Роль соціальних працівників у громаді та методи роботи з громадою. Стратегії і тактики діяльності. Особливості застосування тактики співпраці і тактики протистояння.

Тема 8. Технології соціальної допомоги сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах. Технології соціальної допомоги дезадаптованим дітям і підліткам. Технології соціальної роботи та допомоги в пенітенціарній системі

Проблеми сучасної сім'ї: сутність та основні характеристики. Технології роботи з сім'єю, яка перебуває у складній життєвій ситуації. Рівні технологій роботи з неблагополучною у виховному плані сім'єю.

Проблеми молоді і державна молодіжна політика. Технології соціальної допомоги молоді. Проблема дезадаптації дітей та підлітків у сучасному суспільстві. Технології соціальної допомоги дезадаптованим дітям і підліткам. Організаційні технології з дезадаптованими дітьми і підлітками.

Злочинність як соціальна і психологічна проблема. Роль соціального працівника у пенитенціарній системі. Технології соціальної роботи з колишніми засудженими. Сучасні підходи до реабілітації засуджених.

Тема 9. Технології соціальної допомоги жінкам, які зазнали насильства. Технології соціальної допомоги особам з інвалідністю. Технології соціальної допомоги особам пенсійного віку та літнім людям

Специфіка соціальних проблем жінок. Технології соціальної роботи та соціальної допомоги жінкам, які зазнали насильства, в Україні.

Підхід до проблеми інвалідності в сучасному світі: зарубіжний та вітчизняний досвід. Технології соціального забезпечення осіб з інвалідністю. Технології соціальної реабілітації дітей з інвалідністю та з сім'ями, які виховують дітей з інвалідністю.

Люди літнього віку як соціальна спільність. Соціальна допомога людям літнього віку. Компетентність соціального працівника в роботі з людьми похилого віку. Особливості у застосуванні технологій соціальної допомоги особам пенсійного віку.

Тема 10. Технології соціальної допомоги учасникам війни, бойових дій та АТО (ООС). Особливості формування психологічного благополуччя біженців в Україні

Соціально-психологічні проблеми учасників війни, бойових дій та АТО (ООС). Технології допомоги учасникам війни, бойових дій та АТО (ООС).

Сутність поняття «психологічне благополуччя особистості» в науково-психологічних дослідженнях. Особливості формування психологічного благополуччя біженців в Україні. Методика та організація дослідження особливостей психологічного благополуччя біженців в Україні. Корекційно - тренінгова програма з підвищення психологічного благополуччя біженців в Україні. Оцінка ефективності впливу на підвищення психологічного благополуччя біженців в Україні. Практичні рекомендації щодо формування психологічного благополуччя біженців в Україні.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	прак.	с/р
Змістовий модуль 1. <i>Правова та соціально-педагогічна інтерпретація поняття ресоціалізації</i>		4	4	16
Тема 1. <i>Ресоціалізація як соціально-педагогічне явище</i>				
Тема 2. <i>Варіативність поняття «ресоціалізація». Правова регламентація процесу ресоціалізації в Україні</i>		4	4	16
Тема 3. <i>Психолого-педагогічні аспекти ресоціалізації особистості</i>		4	4	16
Тема 4. <i>Методи вивчення ресоціалізації та соціальної корекції</i>		4	4	16
Тема 5. <i>Девіантна поведінка особи та проблеми її ресоціалізації</i>		2	2	16
Тема 6. <i>Соціальна діагностика та експертиза в технологіях соціальної допомоги</i>		2	2	16
Змістовий модуль 2. <i>Технології соціальної допомоги</i>		2	2	16
Тема 7. <i>Технологія соціальної допомоги як галузь соціальних технологій. Технології роботи в громаді, соціальна допомога на рівні громади</i>				
Тема 8. <i>Технології соціальної допомоги сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах. Технології соціальної допомоги дезадаптованим дітям і підліткам. Технології соціальної роботи та допомоги в пенітенціарній системі</i>		2	2	16
Тема 9. <i>Технології соціальної допомоги жінкам, які зазнали насильства. Технології соціальної допомоги особам з інвалідністю. Технології соціальної допомоги особам пенсійного віку та літнім людям</i>		2	2	16
Тема 10. <i>Технології соціальної допомоги учасникам війни, бойових дій та АТО (ООС). Особливості формування психологічного благополуччя біженців в Україні</i>		2	2	16
Разом	210	30	30	160

5. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин			
		лекції	сам. роб.	Усього	Модульний контроль
Змістовий модуль 1.					
Правова та соціально-педагогічна інтерпретація поняття ресоціалізації					
1	Нормативно-правове підґрунтя соціальної реабілітації	2	20,2	11,2	0,25 год. на студ.
2	Класифікація соціальних технологій за сферами застосування і основними завданнями	2	20,2	11,2	
3	Особливості реабілітаційного середовища	2	20,2	11,2	
4	Девіантна поведінка як форма соціальної дезадаптації	2			
Разом за Модулем 1		8	120,12	128,3	
Змістовний модуль 2					
Технології соціальної допомоги					
5.	Соціальна діагностика як технологія соціальної допомоги	2	40	11,2	
6.	Технологія соціальної реабілітації: сутність та механізми реалізації	2	40	11,2	
7.	Закордонний досвід надання послуг з соціальної реабілітації	2	40	21,2	
8.	Вимоги до соціального працівника як консультанта	2			
Разом за Модулем 2		8	40	33,6	
Всього:		16	160	180	10

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Назва тем курсу	Час на опрацювання (год.)
1	Нормативно-правове підґрунтя соціальної реабілітації.	20
	1. Законодавче забезпечення діяльності центрів соціально-психологічної реабілітації населення. 2. Нормативно-правове регулювання діяльності з інформування населення про соціальні та реабілітаційні послуги.	
2	Особливості реабілітаційного середовища.	20
	План: <i>Теоретична частина:</i> 1. Створення реабілітаційного середовища. 2. Правовий і не правовий характер реабілітаційних програм. 3. Базові принципи надання реабілітаційних послуг. 4. Основні напрями реабілітаційної роботи.	

	<i>Практичне завдання:</i> 1. Складання власного реабілітаційного термінологічного словника.	
3	Соціальна реабілітація як вид реабілітаційної діяльності.	20
	План: <i>Теоретична частина:</i> 1. Основні умови організації соціальної реабілітації. 2. Форми та методи соціальної реабілітації. 3. Основні цілі й завдання соціально-реабілітаційного процесу. <i>Практичне завдання:</i> 1. Розробити інфографіку «Умови, форми та методи соціальної реабілітації».	
4	Сприятливе соціальне середовище як засіб соціальної реабілітації	20
	План: <i>Теоретична частина:</i> 1. Створення умов для інтеграції отримувачів послуг з соціальної реабілітації в середовище. Гуманізація соціального простору. 2. Основні підходи у здійсненні соціальної реабілітації бійців ЗСУ та членів їхніх родин. 3. Закономірності соціальної реабілітації біженців, мігрантів та вимушених переселенців. 4. Особливості роботи з учасниками бойових дій у форматі реабілітаційних заїздів. <i>Практичне завдання:</i> 1. Розробити інфографіку «Активізація ресурсів отримувачів послуг».	
5	Технології соціальної реабілітації з різними групами отримувачів послуг	20
	1. Базові принципи оцінки потреб постраждалих осіб, груп та спільнот. 2. Практика оцінювання потреб внутрішньо переміщених осіб. 3. Розвиток професійних компетентностей фахівців соціальної сфери для роботи з дітьми та сім'ями в умовах та після війни. 4. Мультиmodalний, міждисциплінарний підхід у реабілітації учасників АТО і членів їхніх родин.	20
6	Шляхи підвищення психологічного благополуччя біженців в Україні	
7	Методи та методики психологічної корекції	20
8	Характеристика установ соціальної реабілітації	2
9	Характеристика сучасних програм та проектів соціальної реабілітації	20
	Інноваційні програми соціальної реабілітації.	
10	Закордонний досвід надання послуг з соціальної реабілітації	2
	Всього:	164

7. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ, СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДОРΟΣЛИХ ТА СОЦІАЛЬНА КОРЕКЦІЯ»

Теми індивідуального науково-дослідного завдання для поточного контролю (за вибором)

8. ПИТАННЯ ДО УСНОГО ІСПИТУ

1. Що таке соціальні технології?
2. Поясніть, чому на сучасному етапі розвитку суспільства зріс інтерес до соціальних технологій?
3. Що є змістом технологій соціальної роботи?
4. Назвіть підходи до визначення сутності соціальних технологій.
5. У чому полягають особливості соціальних технологій порівняно з технологіями матеріальної сфери життєдіяльності суспільства?
6. Які фактори визначають ефективність впровадження соціальних технологій?
7. Чим можна пояснити різноманітність соціальних технологій?
8. За якими ознаками здійснюється класифікація соціальних технологій?
9. Дайте визначення поняття «грумада».
10. Які заходи на рівні соціальної допомоги можуть бути здійснені у громаді?
11. Який зв'язок між складовими роботи в громаді згідно класифікації Д.Ротмана?
12. У чому суть тактики співпраці та протистояння у роботі з громадою?
13. Розкрийте сутність соціальної діагностики.
14. Охарактеризуйте принципи соціальної діагностики.
15. Проаналізуйте методи соціальної діагностики.
16. Розкрийте поняття соціальної експертизи.
17. За яких умов виникає потреба у проведенні соціальної експертизи?
18. Хто є учасником соціальної експертизи?
19. Назвіть моделі експертної роботи і визначить відмінності між ними.
20. Проаналізуйте очні і заочні форми роботи з експертами.
21. Що є характерним для соціальної профілактики?
22. Назвіть об'єкти профілактичного впливу.
23. Які методи можна віднести до методів профілактики?
24. Проаналізуйте стратегії соціальної адаптації.
25. Назвіть види соціальної адаптації.
26. У яких формах виявляються адаптаційні процеси?
27. Охарактеризуйте процес реадaptaції особистості.
28. Що таке соціальна терапія?
29. Назвіть основні технології соціальної терапії.
30. Назвіть види реабілітації осіб з інвалідністю.
31. Як здійснюється реабілітація в інтернатних закладах?
32. Обґрунтуйте необхідність використання в соціальній роботі технологій терапії.

33. Що таке консультування як технологія соціальної роботи?
34. Які основні вимоги до проведення консультацій та особи консультанта?
35. Назвіть типи, форми та види консультування.
36. Які завдання вирішуються в процесі консультування?
37. Назвіть основні проблеми сучасної сім'ї.
38. Проаналізуйте технології, спрямовані на підтримку стабільності сім'ї.
39. Визначіть основні підходи у роботі соціального працівника з дезадаптованими підлітками.
40. Які групи технологій використовуються у роботі з дезадаптованими дітьми та підлітками?
41. Назвіть основні етапи організаційної технології соціальної роботи з дезадаптованими підлітками.
42. Охарактеризуйте особливості конкретних технологій у роботі з дезадаптованими дітьми.
43. Визначіть основні проблеми жінок у сучасному суспільстві.
44. Охарактеризуйте технології соціальної роботи з жінками за кордоном.
45. Наведіть приклади конкретних технологій з жінками в сучасній Україні.
46. Проаналізуйте принципи роботи з людьми літнього та старого віку.
47. Проаналізуйте технології роботи з людьми літнього та старого віку.
48. У чому полягає особливість надання соціальної допомоги учасникам війни, бойових дій та АТО (ООС)?
49. Які зміни відбулися у законодавстві України стосовно надання соціальної допомоги учасникам війни, бойових дій та АТО (ООС) після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну?
50. Як здійснюється надання соціальної допомоги добровольцям – учасникам бойових дій та АТО (ООС)?

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: пояснювально-ілюстративний, спонукальний, інструктивно-практичний, репродуктивний, діяльнісний, проблемного викладу, евристичний, дослідницько-пошуковий.

Основними організаційними формами наведених вище методів навчання є: лекції, семінарські і практичні заняття, ділові і дидактичні ігри, дискусійні форми розгляду виробничих ситуацій, складання і рішення тематичних кросвордів, наукові семінари, реферативні читання, індивідуально-дослідні завдання, навчальні конкурси, тестування.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до

соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх студентів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного студента, так і колективними, тобто виступи двох та більше студентів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри

й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Семінарське заняття в активній формі (СЗАФ) – метод активізації навчально-творчої діяльності студентів, який передбачає залучення самих студентів до управління, організації та проведення семінарського заняття.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання модульних завдань (тестові завдання закритої і відкритої форми);
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної та самостійної роботи.

Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні завдань.

Протягом семестру студенти вивчають модулі з дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Після виконання кожного змістового модуля здійснюється поточний контроль у вигляді написання модульної контрольної роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не в повному обсязі виконали програму семінарських занять, до поточного модульного контролю не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі та балів за поточний контроль.

Студент, який в результаті поточного оцінювання, або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за 2 змістові модулі отримав середнє арифметичне менше 60 балів зобов'язаний складати залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Поточний контроль здійснюється після завершення кожного тематичного розділу у вигляді тестового завдання, або участі в усній дискусії, або у разі

підготовки та захисту здобувачем освіти наукової доповіді за обраною темою в рамках самостійної роботи.

Підсумковий контроль у вигляді заліку проводиться за умовою проходження студентом всіх етапів поточного контролю у вигляді (за вибором здобувача освіти): усної відповіді на запитання, або захисту презентації за запропонованою темою.

Змістовий модуль	Поточний контроль	Модульний контроль	Загальна сума балів
I	20	30	50
II	20	30	50
Всього	40	60	100

10. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують достатній рівень сформованості знань, умінь та навичок здобувача освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання ЄКТС з національною системою оцінювання в Україні

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», є:

- повнота і вчасність, об'єктивність і академічна доброчесність;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль, самостійна робота				Індивідуальне завдання	Екзамен	Всього
Тема 1		Тема 3	Тема 4	30	30	100
6	6	5	5			
Тема 5	Тема 6	Тема 7				
6	6	6				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для курсової практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Добре	

68-74	D	Задовільно	
60-67	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді комп'ютерного тесту, який оцінюється у межах від 1 до 70 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 30 балів:

- **має 10 балів** - опрацьовано увесь семінарський матеріал та отримано оцінки "добре", "відмінно";

- **має 5 балів** – підготовка реферату відповідно до тем, передбачених програмою та його захист;

- **має 5 балів** – конспектування лекцій, першоджерел, нормативні документи, монографії тощо - ;

- **має 10 балів** – виконання творчих завдань, практичних, самостійних робіт тощо.

Самостійна та індивідуальна робота виконуються студентами письмово.

Зміст та структура залікового кредиту	Модулі		Інші види робіт	
	Модуль 1	Аудиторна та самостійна робота	Складається з декількох змістових модулів 3М ₁ +3М ₂	Лекції, консультації, контрольні заходи (модульний контроль, контрольна робота, залік)
	Модуль 2	Аудиторна та самостійна робота	3М ₁	Робота в інформаційних мережах
			3М ₂	Опрацювання додаткової літератури

Форма Навчання	Курс	Семестр	Нормативні дані (к-сть годин)			Контроль навчальної роботи	
			Всього	Аудиторні заняття	Самостійна робота	МК Модульний контроль	ПК Підсумковий контроль
				Лекції семінари	Підготовка до аудиторних занять		
Заочна	2	II	300	18	270	0,25 год. на ст	Іспит

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Корнієнко В. В., Шевяков О. В., Сергієні О. В. Соціально-психологічна реабілітація особистості: навч. посібник. Дніпро : ДДУВС, 2023. 56 с.

2. Купенко О.В. Соціальна робота: від теорії до практики. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2019. 185 с.

3. Особливості психологічного благополуччя біженців в Україні: Монографія/А. Ю. Кобзар, М. І. Сметанська, М. Г. Маковій – К. 2024. 160 с.
4. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін : монографія / Максимова Н. Ю., Грись А. М., Манілов І.Ф., Литвинчук Л.М., Рябовол Т.А., Філоненко Л.А., Максим О.В., Щербина-Прилука В.М.; за ред. Н. Ю. Максимової. – К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. – 272 с.
5. Сільвестрова О.Ю. Технології соціальної допомоги [текст]: навчальний посібник / . Луцьк: ЛНТУ, 2023. 104 с.
6. Словник професійної термінології для майбутніх фахівців сфери соціальної роботи (до курсів) / уклад. : Г.В. Коваль, Е.І.Костишин, Г.П. Васянович, В.В. Грицанюк, О.М. Міщенко, В.М. Логвиненко, Савостікова К.І.; за ред. Г.В.Коваль. Львів: ЛДУ БЖД, 2021. 208 с.
7. Соціальна робота у територіальній громаді: теорія та практика: підручник / М. І. Пірен. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича : Рута, 2019. 327 с.
8. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми: ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Додаткова

1. Закон України «Про вищу освіту» – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 12, ст.165. Із змінами. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>.
3. Про пробацію. Закон України від 01 січ. 2020 р. № 160-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/160-19> (дата звернення: 23.01.2023)
4. Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України 3160-VI, чинний, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17#Text> (дата звернення 23.01.2023)
5. Коляда Н.М., Левченко Н.В. Технології соціальної роботи Ч.1. Теоретичний курс: Навчальний посібник / Укладачі: Н.М. Коляда, Н.В. Левченко. Умань: ВІЗАВІ, 2018. 338 с.
6. Стельмашук О. Соціальний контракт: як відповідальний бізнес допомагає суспільству і чи можливо це в Україні? Site.ua. 1 жовтня 2021.<https://site.ua/slobidka.nova/socialnii-kontrakt-yak-vidpovidalnii-biznes-dopomagajesuspilstvu-i-ci-mozливо-ce-v-ukrayini-iy36qjr> (дата звернення: 27.09.2022)
7. Виявлення осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах або мають найвищий ризик потрапляння в такі обставини. Про організацію надання соціальних послуг : Постанова кабінету міністрів України № 587 від 01.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення:27.03.2023).

8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України № 2229-VIII, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 27.03.2023).

9. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 26718-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення: 27.03.2023).

10. Новітні технології для АТО/ООС. Фонд соціального захисту інвалідів. URL : <https://www.ispf.gov.ua/diyalnist/reabilitaciya-uchasnikiv-at-o>

11. Про безоплатну правову допомогу : Закон України № 3460-VI. Редакція від 18.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

12. Resocjalizacja młodocianych przestępców na Ukrainie i w Polsce: monografia. Red. P. Husak. Lublin : Wydawnictwo POLIHYMNIA Spółka z o.o., 2019. 275 s.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: <http://www.gntb.gov.ua>.

2. Законодавство України з офіційного сайту ВР України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Психологічна бібліотека «Псі-фактор». URL: <http://psyfactor.org/lybr.htm>.

5. Психологічний освітній сайт. URL: <http://psylist.net>.

6. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. Сайт Національної академії наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>.

8. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.

9. Інформація про «гарячі лінії», центри допомоги для постраждалих від насильства. URL : <http://lcpmsd2.lutsk.ua/informatsiya-pro-garyachi-liniyi-tsentrydopomogy-prytulky-dlya-postrazhdalyh-vid-nasylstva/>

Зміни та доповнення до робочої програми
(вносяться в процесі використання робочої програми)

Текст до внесення змін	Нова редакція	Затвердження змін
1. 2.		Протокол № ____, від «____» _____ 202__р. Завідувач кафедри _____ (підпис)